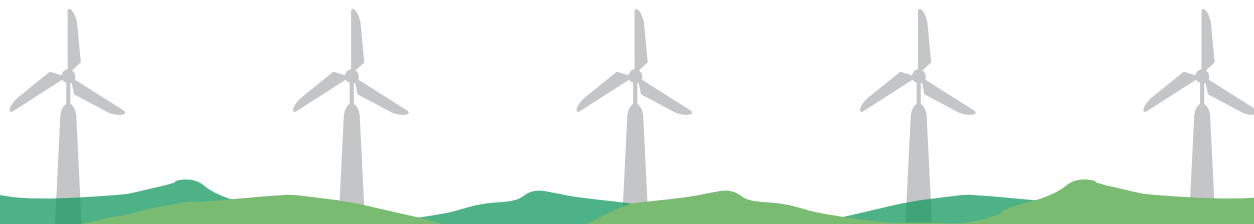

NOORDOOSTPOLDER ENERGIENEUTRAAL

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

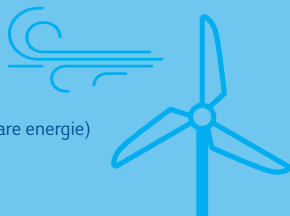
FOCUS⁺

→ Transitie → Energieneutraal 2030

Samen onderweg naar een
ENERGIENEUTRALE NOORDOOSTPOLDER

Schone energie

1. Minder en slimmer energie gebruiken
2. Het goede voorbeeld geven
3. Een Lokaal Energie Akkoord (besparen en inzet hernieuwbare energie)
4. Leidende positie hernieuwbare energie versterken
5. Inspelen op nieuwe ontwikkelingen

Energie akkoord

Doelstellingen van Rijksoverheid

De Rijksoverheid wil het percentage duurzame energie laten groeien: van 5% nu, tot 14% in 2020 en 16% in 2023. In 2050 moet de energievoorziening helemaal duurzaam zijn.

In 2020 moet de uitstoot van broeikasgassen 20% lager zijn dan in 1990.

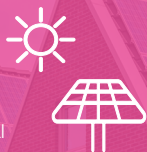
- Duurzame energie groeit van 5% nu tot 14% in 2020 en 16% in 2023
- In 2050 energievoorziening helemaal duurzaam
- In 2020 uitstoot van broeikasgassen 20% lager dan in 1990

2030

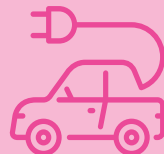
Ons doel met Focus⁺:
Noordoostpolder in 2030 energieneutraal

- Wij willen onze koppositie op energie besparing verder uitbouwen.
- Wij willen daarmee de energietransitie versnellen.
- Wij willen met deze Focus⁺ koers in 2030 energieneutraal worden.

Nieuwe mobiliteit

- Mobiliteit
1. Verminderen
 2. Veranderen
 3. Verschonen

Circulaire economie

1. Circulaire economie stimuleren
2. Meer en betere afvalscheiding
3. Minder restafval
4. Minder verpakkingsafval
5. Hergebruik stimuleren

Duurzaamheid en innovatie gaan hand in hand

We willen ons samen met onze inwoners blijven inzetten voor een duurzame Noordoostpolder. We ondersteunen initiatieven uit de samenleving. Onze ambitie is dat een duurzame leefwijze vanzelfsprekend is in Noordoostpolder.

Focus⁺

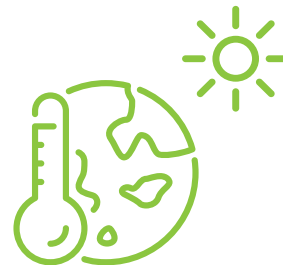
Een energieneutrale Noordoostpolder

*“We zijn koploper in
windenergie en staan in
top 10 van opgewekt
zonne-energievermogen”*

Gemeente Noordoostpolder heeft de afgelopen jaren sterk ingezet op het opwekken en gebruiken van schone energie. Dit willen we verder uitbouwen. De komende jaren zetten we ook in op mobiliteit en circulaire economie. In deze visie staat wat onze doelen zijn en hoe we die willen bereiken.

Noordoostpolder kiest voor een Focus⁺ koers met als drie thema's:

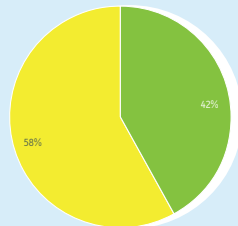
1. Schone energie
2. Nieuwe mobiliteit
3. Circulaire economie

In deze visie staat welke koers we de komende jaren (2017-2025) volgen om een energieneutrale Noordoostpolder in 2030 te realiseren. Deze aanpak kan ook een positieve bijdrage leveren aan thema's die buiten de focus vallen. Bijvoorbeeld het stimuleren van het gebruik van duurzame vervoerswijzen heeft ook een positieve invloed op het thema Gezondheid.

Schone energie

Onze bijdrage aan de energietransitie:
wij bereiken in 2030 energieneutraliteit

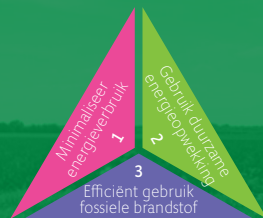
Duurzame energie in Noordostpolder

- Duurzame energie
- Overige

Betreft situatie 2017 als windpark volledig
in werking is. (bron: HVC Energievisie 2015)

Berperk de vraag

Belangrijkste uitgangspunten om energieneutraliteit te realiseren: beperken van de vraag naar energie, het gebruik van schone energie en als toch nog fossiele energie nodig is deze zo schoon en efficiënt mogelijk inzetten.

Energie akkoord

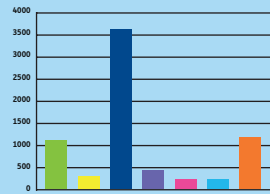
Landelijke opgaaf vanaf 2050 geen CO₂ emissie

Advies Ministerie: Koppel besluitvorming over een duurzamere warmtevoorziening, inclusief energiebesparing, aan plannen voor de aanleg of uitfasering van infrastructuur en/of aan de plannen voor de herstructurering van woongebieden en bedrijvenlocaties.

Lokaal Energie Akkoord

Gemeente Noordostpolder wil samenwerken en kansen benutten om energieneutraal te worden. De afspraken hierover leggen we vast in een Lokaal Energie Akkoord.

Energieverbruik per sector in Noordostpolder (2013)

- Woningen
- Industrie
- Landbouw
- Comm. Dienstverl.
- Publieke dienstverl.
- Hern. warmte
- Verkeer en vervoer

Wind

Windpark Noordostpolder

Het windpark bestaat uit 86 windturbines, die gezamenlijk 1,4 miljard kWh elektriciteit produceren. Voldoende om bijvoorbeeld dagelijks ruim 400.000 huishoudens van elektriciteit te voorzien.

Bijna 100 partijen committeren zich aan stoppen met aardgas

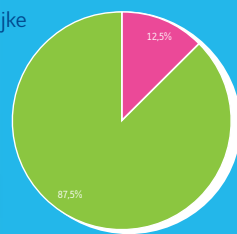
Tijdens de Nationale Klimaatop 2016 ondertekenden bijna honderd partijen het manifest 'Aan de slag met wonen zonder aardgas'. De afspraken leiden ertoe dat de uitstoot van kooldioxide met 17,6 megaton wordt teruggedrongen, wat overeenkomt met de CO₂-uitstoot van 2,2 miljoen huishoudens, of 7 miljoen personenauto's.

Energie gemeentelijke organisatie

- Duurzaam opgewekt (kWh)
- Anders

Na aanleg zonepark wordt dit 100%

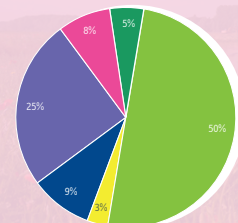
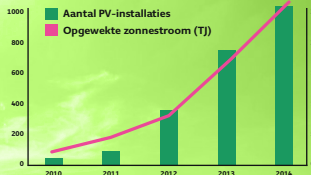

86
Windmolens

Zon in de Noordostpolder

1 TJ = 278.000 kWh

Verdeling duurzame energie in Noordostpolder 2015

- Wind op land
- Zonnestroom
- Houtkachels woningen (2013)
- Bio-energie
- Verkeer en vervoer (2013)
- Elektriciteit Bio-energie

Schone energie

Landelijke opgave vanaf 2050 geen CO₂ emissie

Advies Ministerie: Koppel besluitvorming over een duurzamere warmtevoorziening, inclusief energiebesparing, aan plannen voor de aanleg of uitfasering van infrastructuur en/of aan de plannen voor de herstructurering van woongebieden en bedrijvenlocaties.

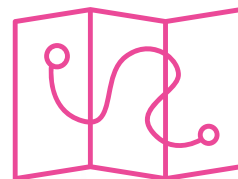
“Onze bijdrage aan de energietransitie: wij bereiken in 2030 energieneutraliteit”

De gemeente focust op de inzet van schone energie

Belangrijkste uitgangspunten om energieneutraliteit te realiseren: beperken van de vraag naar energie, het gebruik van schone energie en als toch nog fossiele energie nodig is deze zo schoon en efficiënt mogelijk inzetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

1. Bij nieuwbouwprojecten geen aardgasnetwerk aanleggen. Bijvoorbeeld Emmelhage volgende fase.
Bij bestaande bouw uitfasen van gebruik aardgas.
 - ✓ Inzetten op alternatieven: gebruik maken van restwarmte, vergistings- en houtverbrandings installatie, collectieve WKO en individuele oplossingen.
 - ✓ Warmteplan met partijen opstellen, waarin de route staat hoe we dit moeten bereiken. Dit maakt deel uit van een Lokaal Energie Akkoord.

2. Zelf het goede voorbeeld geven

- ✓ De gemeentelijke organisatie wordt voor 2025 energieneutraal
 - Zonnepanelen op alle gemeentelijke gebouwen (al 95 % gerealiseerd)
 - De resterende energievraag door andere maatregelen bijvoorbeeld een zonneweide.

3. Met het bedrijfsleven een Lokaal Energie Akkoord sluiten

- ✓ Met bedrijven waaronder de landbouw en organisaties maken we afspraken over:
 - Energiebesparing
 - Duurzame energieopwekking
 - Delen van duurzaam opgewekte energie
- ✓ Afspraken vastleggen in een Lokaal Energie Akkoord.

4. Inwoners bewegen mee te gaan in energiebesparing en in de energietransitie

Draagvlak creëren om mee te gaan in energiebesparing en in de transitie om naar volledig schone energiebronnen over te stappen.

- ✓ Vergroten van kennis hierover bij huiseigenaren, sociale huurders en verenigingen van eigenaren.
- ✓ Inwoners faciliteren, informeren en ontzorgen.

5. De markt stimuleren

- ✓ We stimuleren bedrijven om energieneutrale en -leverende concepten aan te bieden.
- ✓ We stimuleren bedrijven om onze inwoners hierover te informeren en te ontzorgen.

6. Initiatieven uit het bedrijfsleven stimuleren en ruimtelijk inpassen

- ✓ We stimuleren en faciliteren initiatieven op het gebied van de energietransitie/schone energie. Onderdeel hiervan is het zo veel als mogelijk meewerken aan een ruimtelijke inpassing van de initiatieven.

7. Stimuleren van inzet biomassa als schone energie

- ✓ Bijvoorbeeld de toepassing van bio-grondstoffen als mest en hout, voor de opwekking van bio-energie.

8. Regelgeving aanpassen

- ✓ Gemeentelijke procedures en regelgeving die schone energieopwekking beperken of

vertragen zo mogelijk aanpassen.

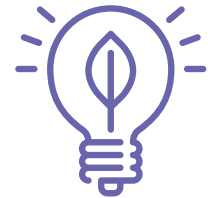
- ✓ Richting Rijk en provincie dringen we indien nodig aan op aanpassing van regelgeving.

9. Aangehaakt blijven bij nieuwe ontwikkelingen

- ✓ We volgen huidige en toekomstige ontwikkelingen. Mogelijke kansen verzilveren.

10. Rekening houden met klimaatverandering

- ✓ Bij (her)inrichting van de woonomgeving houden we rekening met de gevolgen van klimaatverandering.

Nieuwe mobiliteit

Gemeente Noordoostpolder wil mobiliteit verduurzamen.

Wij willen 100 tot max. 2500 ton van de CO₂-uitstoot per jaar verminderen.

25%

meer fietsverplaatsingen in 2020

2020-2030

verkeer- en vervoersdoelen

- 25% meer fietsverplaatsingen in 2020
- Streven de OV tenminste in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren
- Het fiets gebruik voor korte ritten stijgt naar 42% in 2020
- OV lobby hogere overheden
- Polderwegen inrichten volgens Duurzaam Veilig principes.

Minder fossiel,
meer elektrisch

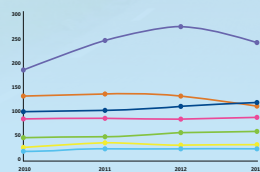

Landelijk mobiliteit & transport

In 2013 sloten 40 organisaties, waaronder het Rijk, IPO en de VNG, het SER-energieakkoord. Voor de sector verkeer formuleerden zij de ambitie in 2050 tot een reductie van 60% van de CO₂ emissie te komen te opzichte van 1990. In dat jaar moeten alle personenauto's in staat zijn emissievrij te rijden. Deze ambities sluiten aan bij de doelstellingen die de EU formuleerde in het Witboek Transport.

Autobezit en automobilititeit neemt toe in NL

Voorzieningen zoals OV zullen afnemen. Er worden meer kilometers gemaakt met de auto.

Trends in CO₂-uitstoot in Noord-Holland.

- Woningen
- Verkeer & vervoer
- Industrie en energie
- Landbouw, bosbouw en visserij
- Commerciële dienstverlening
- Publieke dienstverlening
- Warmte
- Snelwegen

500

E-auto's = 11TJ

Reizen met E-auto geeft ca. de helft minder CO₂-uitstoot als reizen per auto.

17%

van het totale energie-verbruik in de Noord-oostpolder komt voor rekening van mobiliteit.

Stappen

1. Zelf het goede voorbeeld geven
2. Het Nieuwe Werken stimuleren
3. Stimuleren van elektrische auto's en duurzame brandstoffen
4. Het fietsgebruik stimuleren
5. Landbouw- en stadslogistiek verduurzamen
6. Infrastructuur voor de fiets, E-fiets en E-auto verbeteren
7. Stimuleren van OV en deelauto
8. Autonoom rijden onderzoeken

Fiets

- Veilig fietsen
- Aantrekkelijk toeristisch fietsproduct

Nieuwe mobiliteit

De gemeente wil de mobiliteit verminderen, veranderen en schoner maken

Verkeer draagt relatief flink bij aan de energievraag en daarmee de CO₂-uitstoot in de gemeente. Daarom willen wij inzetten op het beperken van de energievraag en schone mobiliteit bevorderen.

*Activiteiten 2, 3 en 4
besparen tussen de 100 en
2050 ton CO₂-uitstoot per jaar.*

Nota Duurzame Mobiliteit Noordoostpolder

Wat gaan we daarvoor doen?

1. Zelf het goede voorbeeld geven
Verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark en het woon-werkverkeer.
2. Het Nieuwe Werken stimuleren
Daardoor wordt mobiliteit verminderd.
3. Stimuleren van elektrische auto's en duurzame brandstoffen
4. Het fietsgebruik stimuleren
Deelnemen aan en communiceren over programma's die het gebruik van de fiets stimuleren en die alternatieven aanreiken voor autogebruik.

5. Landbouw- en stadslogistiek verduurzamen

De mogelijkheden voor verdere verduurzaming van landbouw- en stadslogistiek (bevoorrading centrum Emmeloord) in kaart brengen.

6. Infrastructuur voor de fiets, E-fiets en E-auto verbeteren

We stimuleren en faciliteren infrastructurale voorzieningen voor fietsverbindingen, E-auto's en E-fietsen en betrekken innovatieve ontwikkelingen hierbij.

7. Stimuleren van OV en deelauto

We stimuleren en faciliteren van initiatieven tot het gebruik van openbaar vervoer en alternatieven hiervoor, zoals de deelauto. Wij streven naar een basiskwaliteit bereikbaarheid van de kleine kernen.

We doen onderzoek naar kansen voor individuele mobiliteit in de kleine kernen.

8. Autonoom rijden onderzoeken

Onderzoeken wat de ruimtelijke, economische en sociale impact is voor autonoom rijden in onze gemeente.

Circulaire economie

Tegengaan van uitputting
en schaarste grondstoffen

Gemeente wil:

- Reduceren
- Hergebruiken
- Recyclen

Nederland circulair in 2050

(Tussen)doelstelling: in 2030 50% minder gebruik van
primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen).

Europese kaders

- Europees afvalbeleid: recycling maatschappij
- Lidstaten verplicht maatregelen te treffen (afval hiërarchie)

Nederlandse kaders

- Rijksbeleid: VANG-programma
- 75% in 2020 max. 100 kg restval/inwoner
- 90% in 2025 en nog slechts 30 kg restafval/inw.
- VANG-programma niet vrijblijvend
- Afval is wettelijke zorgplicht: gemeente is aan zet
- Bedrijven en producten hebben eigen verantwoordelijkheid

Kaders Noordoostpolder

- Afvalbeleidsplan 2011/2021
- 75% afvalscheiding in 2020 (nu 58%)
- Afvalstoffenheffing 100% kostendekkend en lager
- Tevredenheid inwoners is minimaal 75%
- Coalitieakkoord college 2014-2018
- Lasten zoveel als mogelijk op huidig niveau
- Gemeente heeft voorbeeldfunctie duurzaamheid
- Zorgvuldig (her)gebruik van materialen en voorkomen verspilling
- Terugdringen hoeveelheid afval en tegengaan verspilling van grondstoffen

GRONDSTOFFEN

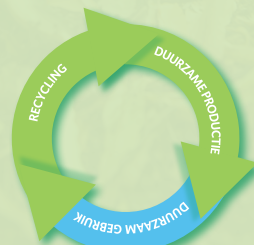
PRODUCTIE

GEBRUIK

RESTAFVAL

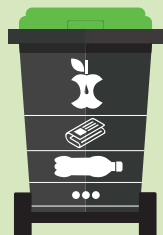

We vragen heel wat van bewoners,
hoe tevreden moeten zij zijn (of blijven)?

Wat
gaan we daar voor doen

1. De wijze van afvalinzameling aanpassen
2. Zelf het goede voorbeeld geven
3. Communiceren over afval en afvalscheiding
4. Voedselverspilling tegengaan
5. Het onderwijs betrekken
6. Bedrijven stimuleren minder verpakkingsmateriaal te gebruiken.
7. Lokale initiatieven faciliteren en stimuleren

Restafval **222** kg
Gemiddeld per inwoner Noordoostpolder (2014)

Groente, Fruit en Tuin	72,2 kg	Textiel	1,3 kg
Oud papier en karton	22,9 kg	Hout	101 kg
Kunstof verpakkingen	26,4 kg	Metalen, Ferro en Non-ferro	10 kg
Steen/puin	13,1 kg	Drankpakken	6,8 kg
Glas	11 kg	Overige fracties rest	34 kg

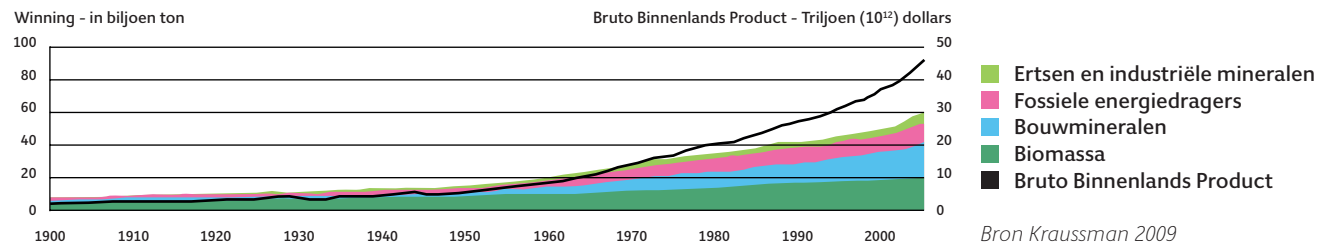

25 kg restafval per inwoner
per jaar = **mogelijk**

Circulaire economie

Het huidige economische groeimodel loopt tegen de grenzen aan van waarin onze planeet kan voorzien. De wereldbevolking is in de twintigste eeuw 34 keer meer materialen, 27 keer meer mineralen, 12 keer meer fossiele brandstoffen en 3,6 keer meer biomassa gaan gebruiken.

Landelijk antwoord: de circulaire economie

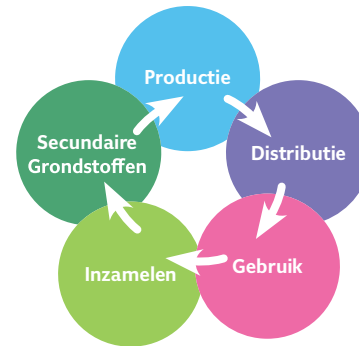
Bedrijven kijken steeds vaker naar de complete levenscyclus van hun producten en de daarvoor benodigde grondstoffen. Het gaat daarbij om een verschuiving van 'pakken, produceren en verspillen' naar 'reduceren, hergebruiken en recycleren'.

De gemeente wil de circulaire economie versnellen

Wij willen een bijdrage leveren aan de totstandkoming van een circulaire economie. Afvalbeheer is hier een belangrijk onderdeel van. Afval kan immers weer als grondstof in de (productie)keten worden opgenomen en levert daarmee een bijdrage aan CO₂-reductie en energiebesparing.

Daarom gaan wij voor:

- Circulaire economie stimuleren
- Meer en betere afvalscheiding
- Minder restafval
- Minder verpakkingsafval
- Hergebruik stimuleren

Wat gaan we daar voor doen?

1. De wijze van afvalinzameling aanpassen

Om de landelijke doelstellingen te halen.

2. Zelf het goede voorbeeld geven

We nemen duurzaamheidseisen op in aanbestedingen en opdrachten, zowel voor de afvalinzameling als voor de verwerking en hergebruik.

3. Communiceren over afval en afvalscheiding

4. Voedselverspilling tegengaan

Deelnemen aan en stimuleren van programma's die voedselverspilling tegengaan.

5. Het onderwijs betrekken

Bij duurzame vraagstukken op het gebied van onder meer circulaire economie en zwerfafval.

6. Bedrijven stimuleren minder verpakkingsmateriaal te gebruiken.

Dit kan een plek krijgen in de Lokale Energie Agenda.

7. Lokale initiatieven faciliteren en stimuleren

Hoe gaan we de Focus⁺ koers uitvoeren?

Bij het uitvoeren van ons duurzaamheidsbeleid gaan we steeds na wat de beste mix van instrumenten is om onze inwoners en bedrijven het beste mee te krijgen in de energietransitie. Dit bepalen we aan de hand van de volgende punten:

- Welke regelingen zijn er en welke kansen bieden die ons?
- Welke inzet is wenselijk gelet op de lokale behoefte?
- Welke instrumenten zijn het meest effectief?
- Jaarlijks monitoren van uitvoering en uit te werken maatregelen/acties en evt bijstellen waar nodig.

Deze visie beschrijft wat de gemeente op drie thema's de komende jaren wil bereiken en wat zij wil doen om deze te realiseren. Jaarlijks monitoren we de uitvoering en uit te werken maatregelen en acties en stellen die waar nodig bij. Om vanuit de gemeenteraad en het college bij te kunnen sturen, formuleert en rapporteert het college over de doelen en uitgevoerde activiteiten. Daarnaast wordt ook in het sociaal jaarverslag aandacht geschonken aan duurzaamheid.

- ✓ Betalen met bestaande budgetten, waaronder het jaarlijkse basisbudget van € 60.000.
- ✓ En eventueel financiering uit de door de raad beschikbaar te stellen extra middelen.

NOORDOOSTPOLDER
ENERGIENEUTRAAL

We gaan ervoor!

Wij gaan voor ons uiteindelijke doel: Noordoostpolder in 2030 energieneutraal. Dit willen we bereiken met deze Focus* koers. Wij rekenen op ieders inzet!

Bijlage: Financiële Middelen

Voor de uitvoering van activiteiten is jaarlijks € 60.000 basisbudget structureel beschikbaar:

- Daarvan wordt jaarlijks ruim € 21.000 aangewend voor natuur- en milieueducatie op basisscholen, ondersteuning van initiatieven vanuit de samenleving en bijdrage aan het Klimaatverbond.
- Het resterende budget wordt gebruikt voor uitvoering van activiteiten in het kader van de thema's van de Focus* koers.

Daarnaast is er nog ruim € 40.000 beschikbaar uit voorgaande milieuprogramma's.

Er is € 50.000 beschikbaar gesteld voor het aantrekken van een coördinator energietransitie. Deze persoon moet ontwikkelingen en kansen signaleren en oppakken op het gebied van duurzame energie.

Programmaperiode	2017	2018	2019	2020
Basisbudget	60	60	60	60
Lokaal Energie Akkoord inzet projectleider (Perspectievennota)	50			
Budget voorgaande milieuprogramma's	40			
Totaal jaarlijks budget	150	60	60	60

in 1000 euro

Incidentele middelen

Sommige activiteiten kennen een eigen uitvoeringsbudget. Het gaat hier bijvoorbeeld om gemeentelijke (investerings) activiteiten in bijvoorbeeld gebouwen, wagenpark, afvalinzameling, zonneweide en financiële ondersteuning (duurzaamheidslening). Voor deze activiteiten volgt een dekkingsvoorstel.

Ook onderzoeken we welke andere mogelijkheden er zijn om (co)financiering te vinden voor projecten.

Wij denken hierbij aan de volgende mogelijkheden:

- *Subsidies overheden (van EU, rijk, en provincie);*
- *Financiële bijdragen van instellingen bijvoorbeeld VNG, Natuur en milieufederatie Flevoland;*
- *Als wij verbindingen aangaan met derden, dan kunnen partners eventueel bijdragen in de kosten van projecten.*

Als het gaat om duurzame investeringen in onze eigen organisatie (bijvoorbeeld gebouwen of apparatuur) dan hanteren wij het uitgangspunt dat deze investeringen moeten kunnen worden terugverdiend binnen de afschrijvingstermijn.

